

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Запорізької області в I кварталі 2020 року свідчать, що респонденти високо оцінювали перспективи економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувалося зростання цін і послаблення девальваційних процесів¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг:** баланс відповідей – 18.5% (у IV кварталі 2019 року – 14.3%) (графік 1), у цілому по Україні – 10.4%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували зростання цін до 6.0%, становила 66.7%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головними чинниками інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 70.4% респондентів (у попередньому кварталі – 89.3%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс очікувань – 26.9% (у попередньому кварталі – 18.5%) (таблиця), у цілому по Україні – 16.9%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 20.0%), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 28.6%. У цілому по Україні – 23.0% та 17.5% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар нижчими темпами: баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – 8.0%). Видатки на будівельні роботи, як і в попередньому кварталі залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0%. У цілому по Україні очікувалося зростання інвестиційних видатків – 14.1% та 2.4% відповідно;
- **зростання кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 7.4% (у попередньому кварталі – 6.9%) (графік 4). Водночас керівники підприємств сільського господарства прогнозували скорочення кількості працівників (баланс відповідей – «мінус» 25.0%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 3.9%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 73.1% і 37.5% відповідно (у попередньому кварталі – 85.7% і 55.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть вартість трудових ресурсів, ціни на сировину та матеріали й курс гривні до іноземних валют (оцінки впливу цього чинника зросли) (графік 7);
- **значне уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 42.3% та 55.6% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 89.3% та 75.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали занадто високі ціни на енергоносії та брак обігових коштів (графік 5).

Послабились очікування щодо збільшення потреб підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (44.4% опитаних), надавали перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

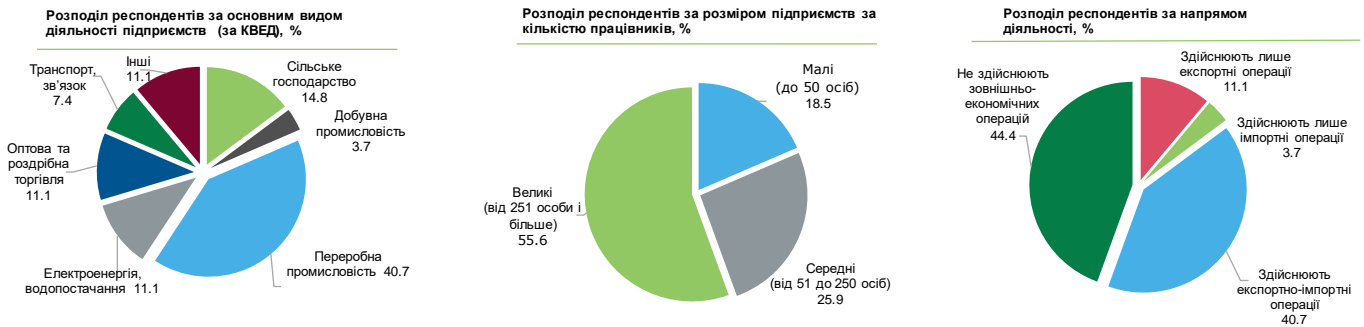
96.3% респондентів області як і в цілому по Україні зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 17.2%), у цілому по Україні оцінки позитивні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у IV кварталі 2019 року – «мінус» 22.2%);
- **зберігається дефіцит виробничих потужностей.** Підприємства області неспроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 21.4%).

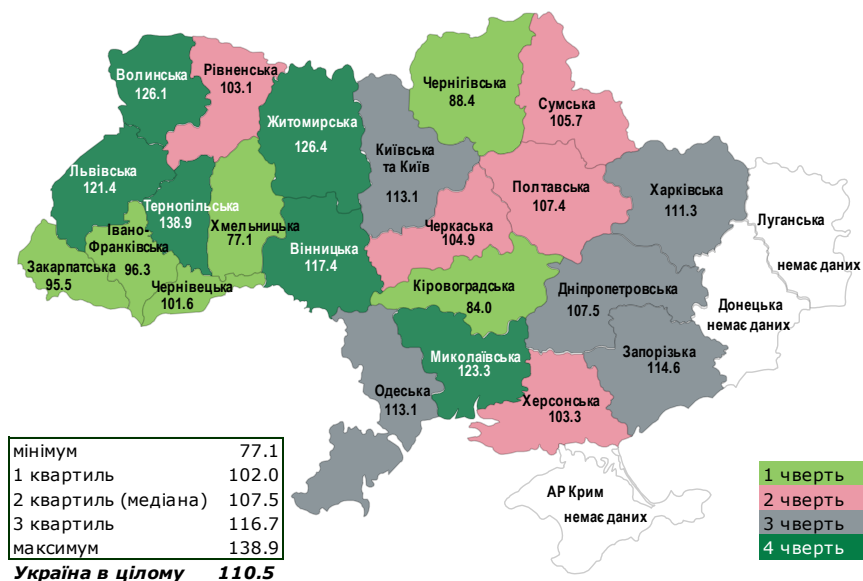
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 04 лютого – 02 березня 2020 року;
- опитано всього 27 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	13.3	25.9	25.0	18.5	26.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	26.7	27.6	35.7	20.0	23.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	17.9	0.0	0.0	0.0	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	28.6	36.0	22.2	8.0	15.4
кількості працівників	16.1	7.1	16.7	6.9	7.4

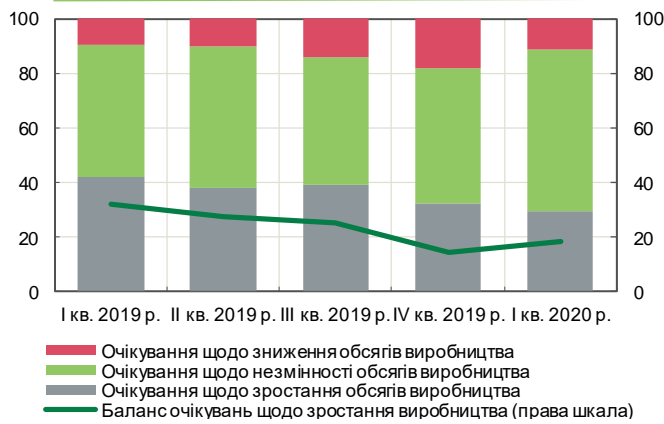
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

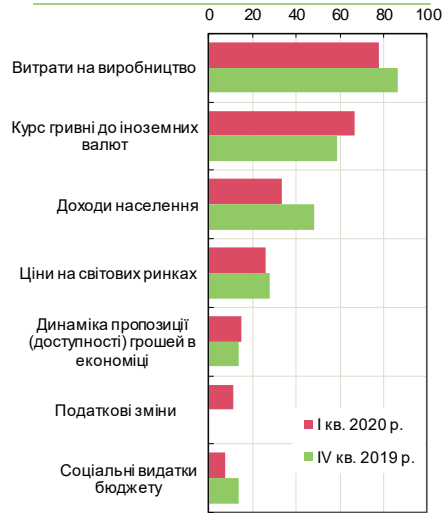
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

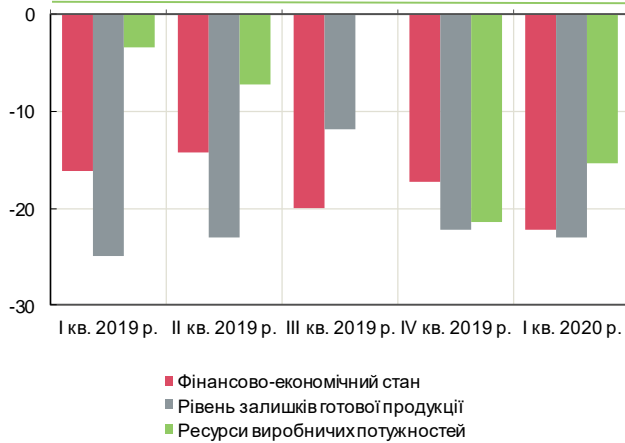
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

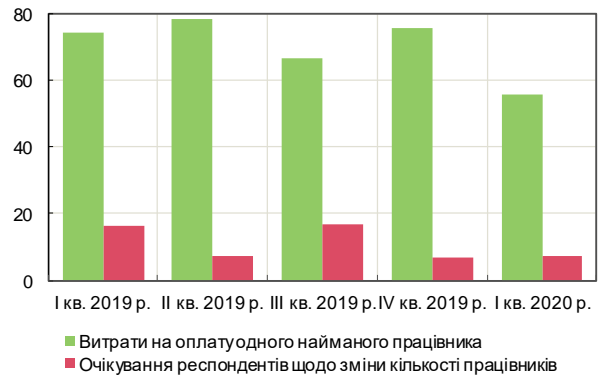
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

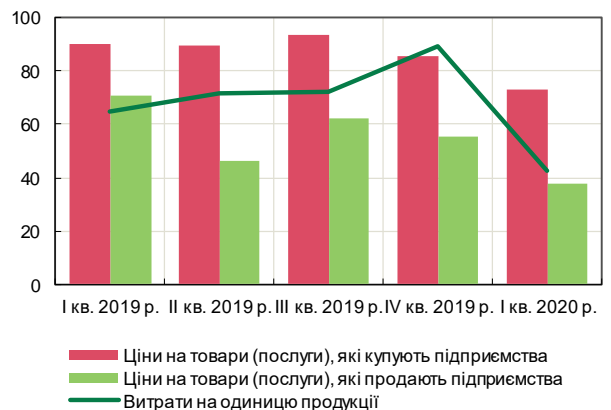
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

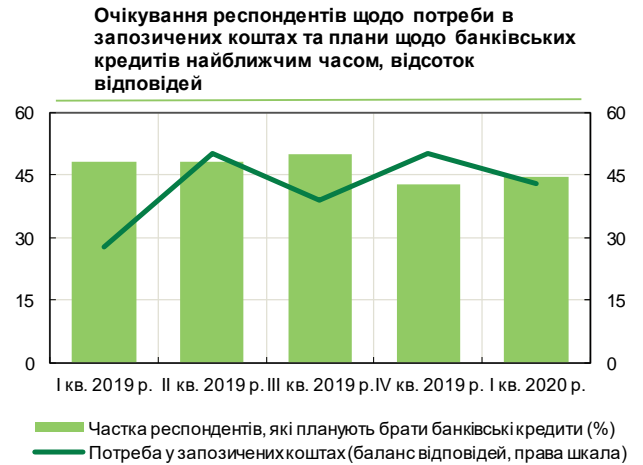
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

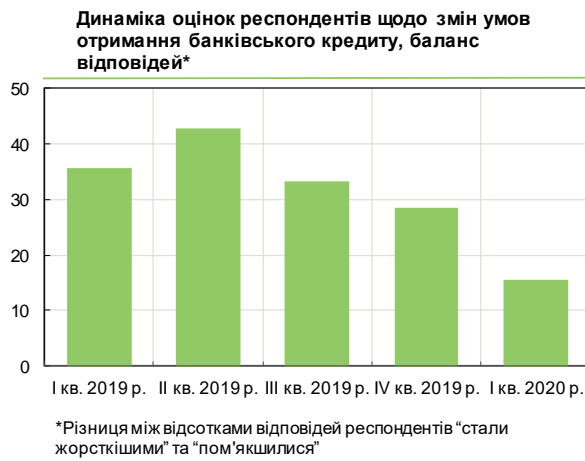
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

